

Едуардо Гайего, Гийем Санчес

След бедствието

3799 година

Ангелът летеше над морето от живак и отраженията му очертаваха сребърна мрежа върху големите му крила. Не беше сам. Останалите от неговия вид изпълваха небето с усмивките си и апатично се издигаха нагоре, след това се спускаха с ужасяващо пикиране, за да докоснат мързеливите вълни или просто предоставяха на вятъра да целува кожата им. Малко по малко, сякаш без намерение, игрите и палавостта им се превърнаха в танци на чифтосване. Величествеността им отстъпи място на нервност, на ловки движения на телата им и на ловно преследване в търсене на жертви за партньори. Околната среда като че ли започна да вибрира от желание. Ангелът прелетя край един от своите другари и докосна хълбока му с края на крилото си, погалвайки го с лекотата на бриз. След това двамата любовника много внимателно преплетоха телата си и започнаха да летят като едно цяло. Извършването на...

КЛИК!

– Господа пасажери, нека да пристъпим към присъединяване към совалката, която ще ни отведе на планетата. Стандартният протокол на сигурност изисква изключване от виртуални сценарии; извинете за безпокойството, което ви бе причинено. Моля, заемете предварително определените ви места за излизане от кораба съгласно инструкцията, която се намира във вашите кабинни. Надяваме се, че сте се насладили на приятния полет.

– Свинщини – изруга Дамасо Итуриага, полузамайан от рязкостта на прекъсването, свали тънката биометлна лента, която опасваше челото му и я запокити небрежно върху масичката до него. След това седна на неудобния креват и изчака няколко секунди, докато главозамайването му попремине.

„Една добра компания за превози никога нямаше да си го позволи. Но, разбира се, собствения ми бюджет стигна само за пътуване с третокласен кораб. А на него съгласно закона на Мърфи ме изключиха в най-добрия момент.“ Той се опита да се успокои и продължи с мислите: „Във всеки случай виртуалният им репертоар не беше кой знае какво. Прекалено излязъл от употреба.“

Мозъкът му накрая се убеди, че няма криле на гърба си и се намира в прозаичния реален свят. Той подреди вещите си, приготви багажа и го натовари на един от роботите-прислужници, обслужващи транспортния кораб. После прочете инструкциите за напускането му и излезе от кабината с вяла стъпка.

* * *

Итурига бе последния пасажер, който напусна кораба. Проходът, който го свързваше със совалката представляваше прозрачна полимерна тръба и впечатлението, че плува в пространството беше доста досадно. Той прокле инженерите, които бяха имали такава щастлива идея. Зави му се свят, състоянието на безтегловност провокираше напъни на повръщане, а беше забравил да си постави като предпазна мярка пластира против замайване. Той премина през тръбата възможно най-бързо, без да се взира във великолепието на облаците и океаните, които се намираха под краката му.

Искусствената гравитация на совалката възвърна стомаха му на мястото си. Итурига изсуши потта по челото си, потърси своето място и рухна на него. След известно време спокойствието му се възвърна и вече можеше да огледа другарите си по нещастие. Беше прекарал времето на полета в каютата си, включен към виртуалната реалност, без възможност за каквито и да е контакти с останалите пасажери. Преходът бе извършен и сега си даваше сметка, че му изглеждаше твърде странен. Веднага си спомни защо.

Ламарк беше съвсем наскоро тераформирана планета, преобразувана като подобие на старата Земя и все още не бе достатъчно населена. Броят на заселниците не стигаше и до цифрата 5000. Новите светове като този бяха идеални за настаняване на бежанците от някоя от безбройните войни, разпръснати по периферията на опознатия космос. Поради падналите в битките и смъртните присъди, изпълнени от врага, броят на мъжете беше станал оскъден. На останалите живи жени и деца предстоеше трудната задача да се установят на друго място.

Реалността изглеждаше жестока. Някоя от околните представителки на женския пол не се бе накичила с екзотични дрехи, бебетата плачеха в хор, по-големите от тях се опитваха да се катерят по седалките, смееха се и пискаха. Щеше да бъде по лошо, ако не бяха завързани с предпазни колани, все пак това намаляваше хаоса.

– Господине, и вие ли слизате на планетата?

Итурига забави отговора си няколко секунди, докато си даде сметка, че питат именно него, а това беше необичайно. Както и за всеки друг цивилизован човек, който най-вече уважава частния си живот над всичко останало. На Вега и Ригел хората се занимаваха с техните работи и нямаха навика да безпокоят другите. Той отново се почувства неразположен.

Момичето беше слабичко, с големи черни очи, със съразмерни форми и странни татуировки върху шията си, които вероятно означаваша нещо в родния му свят. С чувство на неудобство, той ѝ отвърна:

– Мисля, че е очевидно – заяви, но веднага прецени, че бе прозвучал заядливо и добави: – Ще се заема с училището.

– Ах, вие сте учител!

Итуриага кимна разсеяно и отново се потопи в мислите си. По-късно си даде сметка, че присъствието му бе произвело ефект върху пасажерите. Фразата „Чу ли, той е учител“ обикаляше между децата като нещо необичайно. Те утихнаха и се опитаха да изглеждат сериозни и възпитани. При такава реакция Итуриага се запита дали в родният им свят методите на обучение включваха телесни наказания? Но все пак се чувстваше удовлетворен от случилото се.

* * *

Новата му длъжност се оказа по-лоша, отколкото си я бе представял, а дори и името на планетата му звучеше прекалено педантично – Ламарк. Придобитите нрави на заселниците бяха преминали и в тяхното поколение. Културната еволюция беше ламаркианска и нямаше нищо общо с теорията на дарвинизма. Бе претенциозна и доста глупава.

На тази планета даже нямаше правителство, достойно да носи такова име. Всички решения се вземаха на Ултерия, която се намиреше на шестнадесет светлинни години разстояние. Ламарк се обитаваше от техници и семействата им, и от малък бюрократичен апарат. Откакто бе обявена за екологично стабилна планета, на нея бяха пристигнали първите малобройни колонисти, които донякъде бяха останали излъгани. В по-голямата си част, населението ѝ беше възрастно. Свят, в който тераформирането все още не бе напълно завършено, не беше най-подходящото място за деца. Главната част от местния детски контингент бе помалобройна от децата на новопристигналите имигранти. А това го устройваше, щеше да изисква по-малко работа.

В посрещането му нямаше нищо по-специално. След това един любезен техник направи заедно с него обиколка на града, показва му малкото забележителности, на които би трябвало да се удивлява и накрая го придружи до главната сграда, чиято чудовищна архитектурна планировка напомняше за несъразмерна морска звезда. Училището се намиреше в един от лъحوвете ѝ. В останалите бяха разположени центрове за комуникация, канцеларии и квартири на персонала.

Итуриага огледа новия си дом и го намери за задоволителен.

Мебелите му се сториха произведени в малко спартански стил, но помещенията бяха обширни и функционални. Без много да бърза, той изследва съдържанието на жилището. Голямо легло, разпределител за напитки и храна, добре обзаведена баня и най-вече, квантова връзка с мрежата. Какво повече можеше да се иска?

След като се изкъпа, той поръча менюто за деня. Докато преглеждаше местните новини, успя да изгълта шестте разновидности на сервираната протеинова супа. Самите новини не съдържаха кой знае каква информация и скоро се почувства отегчен. Така че се излегна в леглото и веднага постави на главата си мозъчен интерфейс.

Стаята изчезна и Итуриага се оказа в добре познатото му неограничено пространство – входа към Мрежата. Идентифицира се, отправи мислено поискване и различните менюта се разпиляха около него като облачета с цветове на дъга. През днешният ден се чувстваше като авантюрист, така че мързеливо влезе в някои от тях, преди да реши да избере света, който пасваше на неговия критерий, а той беше „Да се насладим на живота“.

3800 година

– Деца, ще се видим след седмица. Прекарайте я добре.

Най-нетърпеливите ученици изскочиха от аулата в безпорядъчна тълпа. По-големите, с чувство за по-голяма отговорност, преди да излязат му пожелаха добро прекарване на деня. След като всички напуснаха помещението, Итуриага угаси екраните и събра разхвърляните книги, отпечатани на хартия. „Каква изостаналост – усмихна се той вътрешно.“

Тези деца не бяха толкова лоши и благодареше на съдбата за тяхната малочисленост – едва ли стигаха до стотина, разпределени по възраст на четири смени, което му позволяваше да се оправя с тях. Освен това те показваха желание за сътрудничество. В по-голямата си част бяха деца на бежанци, които създаваха много по-малко конфликти от тези, родени на Ламарк. Много от тях пряко помагаша в класните часове, но тези, които ги посещаваха го правеха с нежелание, само поради родителската повеля. Той ги разбираше. Както бе казал един от учениците: „За какво ще ми послужи разлистването на книги и писането върху чин, след като разполагам с достъп до Мрежата?“ Разбира се, казаното напълно отговаряше на истината. В действителност, учителите представляваха вид живи вкаменелости, тръгнаха по пътя на пълно измиране.

Бяха единствено полезни при социалното им включване към тези, които бяха избягали от изостанали или конфликтни планети. За повечето от тези недодялани селяни, машините бяха „табу“ – произведения на богове или демони, и те определено се нуждаеха от цивилизован човешки контакт. Намираха се и такива, които само поради чист снобизъм настояваха за старата употреба на наставник на децата, макар и да го излагаха на показ само на празниците.

„Добре, по дяволите – помисли Итуриага.“ Отдавна бе престанал да се огорчава от нулевата му значимост в схемата на космоса. Поне му плащаха и работата му не беше прекалено трудна. Освен това, на Ламарк имаше малко конфликтни ситуации с учениците и учебният календар се оживяваше от непрекъснати празници. Например, сега започваше Бялата седмица. Теоретично представляваше прекъсване на занятията в края на тримесечието, което се правеше с цел учениците да „презаредят батериите си“ и да се освободят от стресове, а за него почивката бе нещо чудесно – малка седмица, която щеше да премине в спокойствие.

* * *

– Така се правят нещата. Да, господине.

Итуриага се разслаби, премахна внимателно лентата от челото си и се отправи към банята. По пътя към нея хвърли поглед към останалите стаи – във всички имаше връзка с Мрежата. Чудесно.

За разлика от грубото събуждане, което претърпя на кораба, който го доведе до Ламарк, приличната програма, която използваше сега, спокойно и приятно довеждаше всеки до състояние на бодърстване, тъй като включваше събуждане във всяка собствена виртуална история. А след като отново се включеше, се възвръщаше към същия сценарий, но след момента в който се бе изключила.

След като се оказа в банята, извърши неизбежните си физиологически нужди, взе душ и после се отправи към кухнята, за да потърси добър резен соево филе, гарнирано с парченца от нещо, което със слаб успех наподобяваше жълтъци от гандулф. Все пак беше добре, че не имитираше гоурмет. Трябваше да изпие и нещо с безалкохолно съдържание, което да му достави допълнителна енергия преди да се влезе отново в един свършен свят.

Приятелите му го смятаха за донякъде ексцентричен, поради маниерата му да се събужда по време на сън. Според тях не беше нужно, необходимите вещества за подхранване на организма му можеха да се вкарат в кръвта му по интравенозен начин, а отпадъчните продукти

посредством съответните допълнителни принадлежности. Останалите прекарваха по цяла седмица по такъв начин по такъв начин, но на него му бе приятно да се радва на известни свои атавизми.

Както винаги, Итуриага беше доволен когато разполагаше добър с достъп до Мрежата. Сценариите за подбор бяха цял легион. Беше убедил другите да създадат отново света на „Невидимите градове“ на някой си Итало Калвино. Бе го открил по случайност и се съмняваше, че някой изобщо си спомня за този писател. Беше му жал за разточителството на безпределната му фантазия и не искаше тя да изчезне навеки.

Чист, нахранен и добър усет в тялото си, той се върна в стаята и се отпусна на леглото. Хвана лентата и преди да я сложи на главата си, я погледна и въздъхна. Вече бе хванат на въдицата, не можеше да го отрече. Мозъкът му не можеше да мине без особената стимулация на нервните му рецептори, които се включваха към радостните връзки на Мрежата. За него един ден прекаран извън виртуалните светове беше истинско физическо мъчение. В старите времена го наричаха маймуна, тъй като фактически имаше нрава на горила, от по-израстналите на ръст. Тъй като по-късно това можеше да се разчуе и да попречи на избора му работа, не пожела да посети психиатър, освен това изпитваше страх. Във всеки случай не намираше в заниманията си нещо толкова лошо. Бе влизал в кой ли не от порталите в Мрежата. В последно време максималния период на несвързване с нея не превишаваше двацет стандартни часа.

Итуриага отхвърли мислите, които не водеха до никъде, опасата лентата около челото си и след това се върна към последния град, който беше изследвал наречен Отавия и се „събуди“ в хамак, който се поклащаше над бездната, встрани от неговата партньорка. В обстановка като тази, емоциите бяха много по-интересни. Но нищо не се случи.

* * *

Първо пристигна смущението, след това, опитвайки се да намести по-добре лентата дойде и раздразнението.

Мърморейки ругатни по адрес на отговарящите за влизане в Мрежата и мислейки за жалбата против тях, която щеше да се стовари върху главите им, Итуриага излезе от стаята, разярен като змей. По-рано такава неща му се беше случвало. „Не зная какво толкова ме удивява на тази възлива планета – помисли той и се опита да се успокои.“ Вероятно лентата се бе повредила. Къде ли би могъл да я замени? Най-логичното място беше да потърси нова в някоя от другите жилища. И

Итуриага се успокои с мисълта, че скоро ще се върне в града от съня си. Но нямаше да забрави за жалбата, какво толкова си въобразяваха онези копелета?

Той се опита да потърси някоя незаета стая, което не се оказа никак лесно. Крилото в сградата, заето от техниците беше от най-населените. На едно от споменатите кратки социални събрания, които се провеждаха на Ламарк, бе провел разговор с някои от операторите тераформисти. После в топлата обстановка на бара беше коментирал с тях предстоящото настъпването на Бялата седмица и те го бяха поканили да ѝ се наслади заедно с тях, тъй като също ползваха няколко свободни дни. Идеята да се настани временно на ново място му хареса, споделянето на виртуалните светове, което Итуриага практикуваше беше почти същото. За него бе все едно дали щеше да се намира в някоя съседна стая или някъде на края на вселената, независимо че човешката близост придаваше известна болнавост на събитието. Освен това можеше да се очаква, че някои от еротичните сцени, родени от липсата на задръжки в сънищата, биха могли да се продължат в реалния свят.

Итуриага се измъкна от зоната на сънуването и се насочи към нещо по-практично. В тази част на сградата имаше отделни стаи с баня към тях, макар че кухнята беше за общо ползване. Помисли си къде може да намери някоя излишна лента и накрая наслуки успя да отвори някаква врата, чиято система за сигурност изглежда не бе включена. От пръв поглед определи личността обитателката на стаята, която бе потънала във виртуални сънища. Казваше се Естер или нещо подобно. Той влезе без да вдига шум, макар да знаеше, че в този момент не би я събудил и гърмежа на свръхзвуков самолет в момента на преминаване на звуковата му бариера. Както и очакваше, Естер лежеше в леглото си обгърната в дестилационен костюм, който едновременно захранваше организма ѝ и събираше отпадъчните му продукти. Отлично. Той претърси един от шкафове, но не намери нищо полезно. Мърморейки под нос, реши да опита късмета с друг негов колега, но преди да излезе, не можа да се удържи да хвърли последен поглед към Естер. Но внезапно се спря досада обезпокоен.

Очите на жената бяха полуотворени, по лицето ѝ бе изписан ужас, а чертите му сякаш се бяха сбръчкали в ням вик. Слюнката, която беше изтекла от устата ѝ бе намокрила възглавницата. И тя не дишаше. Побждавайки задръжките си, Итуриага докосна ръката ѝ, която все още не беше станала прекалено студена. Той се отдръпна смаяно. Това не можеше да бъде нещо истинско, с нормалните хора не се случваха

такива неща.

Леко настръхнал се сети, че трябва да се обади в болницата. Къде ли се намираше комуникаторът в това жилище? Итуриага не се осмели да смъкне лентата от главата от главата на Естер. В полицейските филми при такива случаи винаги се забраняваше да се пипа каквото и да е. Трябваше да се върне в стаята си.

Поради нервността, в която бе изпаднал, той я обърка с друга, която кой знае защо лесно се отвори. Когато излезе от нея, беше блед като тебешир. След това надникна и в някои от останалите стаи, където успя да влезе и после усети как паниката в него нараства.

Всички, които се намираха в тях, бяха мъртви.

Първият му импулс бе да изтича навън, но забеляза комуникатор, който се намираше до някаква машина за напитки. Итуриага се хвърли към него, сякаш беше спасителен пояс и поръча линия с болницата. На екранът се появи хубав андроид, чиито образ несъмнено бе компютърно генериран, който заяви:

– В този момент не мога да ви обърна внимание, изчакайте, моля.

Образът се усмихна и Итуриага остана да чака като статуя, която недоловимо трепереше.

След като измина половин час и от болницата никой не подаде сигнал за живот, той започна наистина да се плаши. Същото се случи и при опита му за връзка с полицията и управлението по поддръжка. Никой не се обаждаше.

* * *

Итуриага се подаде в коридора, където цареше тъмнина. Погледна часовника си – показваше полунощ. Тогава защо нямаше светлини? Той се завърна в жилището си, а сърцето му упорито искаше да изскочи от гърдите.

Очевидно беше останал сам. Никой не отговаряше на тревожните му обаждания и нямаше ни най-малката идея какво да направи. Започна да мисли, че е останал хванат в лош сън, но после прие околната реалност. Тъжната и болезнена истина.

При мисълта, че ще остане с тези трупове, го обхващаше паника. Сега всички филми и сцени на ужас, които бе гледал, садистично го караха да плати данъците се към тях. Съзнанието му бе обсебено от една единствена натрапчива идея – да се върне в жилището си, което не беше лесно осъществимо на практика. Живееше в другия край на сградата и изобщо не знаеше как да се придвижи в непрогледните

коридори, където нямаше осветление. Сети се, че по-рано никой не грижеше за този прост факт – приемаше го като ежедневното хранене от автоматизираните гишета. Нали затова плащаше от заплатата си?

Той се принуди да ходи до тоалетната много пъти, докато диарията му попремина. Мисълта да прекоси тъмните коридори не му излизаше от главата, а самотността и присъствието на умрелите го ужасяваха още повече. Опита се да потърси някакво фенерче, но не намери нищо подобно. Трябваше да събере цялата си смелост, за да излезе от мястото, където се намираше, после да протегне ръце и пипнешком да се опита да намери пътя.

Придвижването му продължи почти час, но на Итуриага му стори, че бяха изминали години. Не можеше дори да мечтае да използва асансьори, така че се принуди да търси неуверено стълби. беше нужно да слезе на партерния етаж, където може щеше да бъде донякъде осветено и щеше да се ориентира по-добре.

Беше ужасно, страхът му не можеше да се изрази с думи. Потеше се изобилно, трепереше и сърцето му прескачаше като лудо. Не го напускате мисълта, че нещо в тъмното ще го хване или ще му се метне на гърба. От време на време му се струваше, че дочува глухо хлипане, от което косите му се изправяха. Преди да стигне до стълбите се блъсна силно в някаква врата, която предателски бе оставена отворена. Отдръпвайки се от нея, настъпи нещо меко – беше труп. Той изкрещя и слепешката се втурна по-нататък, като се удряше от стена в стена, подобно на билиардна топка.

Като в някакъв кошмар, дори без да осъзнава как го е направил, Итуриага се озова в широкото преддверие на сградата. Под слабата звездна светлина, която се процеждаше през прозорците, адаптиралите му към тъмнината очи успяха на различат контурите на предмети. За негово щастие небето навън беше ясно, но нито една от уличните лампи не работеше, което бе твърде смущаващо.

Той се доближи до гишето за информация. Само по себе си, то изглеждаше като някакъв анахронизъм или може би като проява на жест на добра воля, тъй като Ламарк даваше убежище на много бежанци, а вероятно изразяваше и проява на упорство против сляпото използване на машинно обслужване. Когато се изправи пред вратата му, тя се отвори, което извънредно го уплаши. Очевидно някои от автоматичните механизми все още функционираше.

Итуриага много внимателно се вмъкна в кабинката и можа да различи силуета на наклонено тяло, чиято глава се бе долепила до

предното стъкло под доста неестествен ъгъл. Биометалната лента, прилепена на челото на мъртвеца, леко отразяваше околната слаба светлина. Той не се осмели да докосне трупа, дори не смееше да диша, после се усети се обзет от тъмен ужас. Нима никой не беше останал жив?

Обходът на партерния етаж поне му послужи да се ориентира. На събрал смелост, Итуриага отново се вмъкна в тъмнината, което изглеждаше като вмъкване в ада. Почти лазейки, накрая отново треперейки от страх, все пак успя да се добере до жилището си. Когато вратата разпозна отпечатъка на пръста му и се отвори, той почувства вълна на облекчение. Бързо се вмъкна вътре и я затвори почти с удар, после започна да опипва стените, за да намери вътрешния прекъсвач. Бликналата светлина моментално го ослепи. Очите му се напълниха със сълзи – или от полученото облекчение, или от блясъка, който ги заслепи. Той се стовари върху леглото си и се сви в поза на зародиш, докато се успокои достатъчно, за да помисли за някаква възможна свързка с външния свят.

Светлините в стаята му функционираха. Работеше и захранването с вода, храна и дори видеофонът. Той набра всички номера, които беше записал в паметта му, дори избра и много случайни, но никой не се обади. Усмивката на компютърно генерираното лице, което съобщаваше за липса на връзка, скоро му стана прекалено досадна. След това се опита да потърси междупланетна връзка, което щеше да му струва седмична заплата, но отново претърпя неуспех. Нищо, никой не се обаждаше. Всички канали оставаха неми. Мозъкът му обобщаваше неприятните събития. Без изключение, трупове, с които се беше сблъскал имаха интерфейсна лента на главите си, а нещо ужасно бе нарушило функционирането на Мрежата и беше убило тези, които в този момент бяха включени към нея. Както обикновено всички, дори и децата го правеха, за да се радват на красиви сънища. Злополуката се бе случила в най-лошия момент. Хладнокръвно помислено, на Ламарк едва ли бе оцелял някой, тъй като местното население използваше Мрежата за тази цел почти по едно и също време. Итуриага усети ледени тръпки. Беше се спасил по чудо, повредата в нея го обля като студен душ.

Какво ли по дяволите се бе случило, за да убие хората по такъв начин? Нищо не му идваше наум. Нямахше да го открие, ако продължаваше да стои в стаята си, но при мисълта да излезе отново в тъмнината го обливаше студена пот. Трябваше да изчака настъпването на деня. Междувременно сигурно в домашната аптечка щеше да намери нещо, което да успокои мъчителното неспокойствие, страхът и самотността, която го бе обзела след като узна, че е заобиколен от трупове. Не му се искаше

да заспи, но времето пълзеше с бързината на охлюв, а мислите в мозъка му започнаха да поднасят все по-лоши шеги. Дали шепотът и дишането, които сякаш дочуваше, наистина бяха истински? Той програмира часовника за събуждане, взе таблетка сънотворно и скоро потъна в благочестив сън.

* * *

Следващият ден му се стори по-поносим, може би защото се натъпка до ушите с лекарства. Някои от тях изпадаха в противоречие едно с друго, други като вторичен ефект причиняваха неприятни усещания, но той се нуждаеше от тях с двойна цел: от една страна да възвърне смелостта си, за да продължи изследванията на околната обстановка, а от друга да победи мъчителното неспокойствие, което го подтикваше да се включи в Мрежата. Колко ли дълго щеше да издържи без ежедневната доза от генерирани сънища? За момента предстоящите грижи за оцеляването му го разсейваха, но бе сигурен, че ще настъпи моментът, когато проклетата мисъл по това хубаво нещо щеше да се наложи в съзнанието му над всичко останало. Трябваше да побърза.

Преди да излезе го обхванаха съмнения. Какво щеше да се случи, ако се отдадеше на изследването на един мъртъв град? Във виртуалните светове обикновено се захващаше да търси магически оръжия и вълшебства, но очевидно тук това нямаше да послужи за нищо. Накрая се сети, че в шкафа му се намираще зелена раница с камуфлажни шарки, която бе купил за всеки случай, ако се отправи на някоя екскурзия. Той сложи в нея електронния си бележник, клетъчния телефон и едно фенерче. Накрая добави сгъваемо ножче с много предназначения и няколко галети, които извади от гишето за хранене. Помисли си, че ако някой го видеше, щеше да намери действията му за твърде нелепи. Дано да се намесе такъв.

Итуриага реши да прояви методичност и започна да обхожда вратите една по една. За негово щастие, системите за сигурност бяха спрели да функционират и можеше да се вмъкне където и да е.

По-голямата част от трупове, с които се срещна, лежах на леглата си и по лицата им бе застинало изражение на ужас. Някои от тях бяха свършили дните си в гротескни пози, свойствени за сънища със сексуални фантазии, други бяха умрели по двойки. Имаше и загинали на невероятни места, и в много случаите при опит да отвори някоя врата, падаха върху него, което му причиняваше все по-голяма уплаха от смъртта.

След няколко часа му се стори, че свиква с околния ужас и вече

разглеждаше труповите доста безпристрастно, като че ли те бяха счупени кукли. Когато влезе във военното отделение, нещата там изглеждаха по-различно. Обитателите им притежаваха оръжие и някои от тях го бяха употребили, като например местният шеф на малкия военен гарнизон.

Итуриага познаваше плазмените пистолети, но никога не бе ставал свидетел на тяхното действие. Досега. Офицерът беше отправил топлинния сноп към един от комуникационните панели и го бе овъглил, след което се беше самоубил. Това, което бе останало от тялото му, не представляваше много приятна гледка, а миризмата, която се разнасяше наоколо беше отвратителна. Той потисна напъните си за повръщане и побягна навън, както дяволът бяга от тамян.

Защо военния бе стрелял в комуникационния панел? Какво ли би могъл да забележи в него? Въпроси без отговори. Средата на зданието започна да му се струва непоносима и Итуриага излезе навън.

Слънчевият диск потопяваше всичко под жълтите си лъчи, наоколо се разнасяха птичи трели. Опрашващите цветчетата насекоми изваждаха нектара им и външният свят изглеждаше като на реклама за маргарин, който претендира за естествен произход. Ако не беше онова, което бе оставил зад гърба си, би си помислил, че е решил да прекара ден сред природата. Той направи доста дълга разходка из градините, докато ефектът от успокоителните лекарства се поразсея. После почувства, че огладнява, но след като зави зад ъгъла на зданието апетитът му се изгуби, защото едва не се препъна в трупа на някого, който се бе хвърлил от плоския покрив на крилото.

Итуриага отново влезе в огромната сграда и започна да се скита като зомбиран. Стаите с умрелите в тях му се струваха безкрайни, пред очите му сякаш се въртеше една и съща лента. Скоро изгуби понятието за време.

Той се събуди от шума, които дочу откъм коридора на етаж и сърцето му подскочи. Нима имаше и друг оцелял? После отвори внимателно вратата на апартамента си, сякаш се страхуваше от възможността да се срещне със себеподобен, който да се разтвори във въздуха като дим. Тръгна нататък, стигна до неизвестното жилище, откъдето се разнасяше шума и влезе в него. След това му се стори, че откъм спалнята се дочува прекъслено задъхване. Итуриага се наведе и надникна в нея, задържайки дъха си.

Казват, че домашните талисмани са нещо очарователно, създават радост за къщата и винаги са предани на своите собственици, но,

разбира се, ако не останат гладни. В случая някакво озлобено куче си даваше банкет с два човешки трупа, които лежаха върху опръскано с кръв и черва легло, а миризмата, която се разнасяше наоколо бе отвратителна. Той нямаше време да провери дали в съседните стаи е останало нещо живо, тъй като побеснялото куче се нахвърли върху него.

Викайки като луд, Итуриага се обърна едва успя да затръшне вратата себе си, добре че тя не се отваряше навън. Кучето яростно задраска с нокти по пластмасовата ѝ обшивка. Той се смъкна на колене до стената на коридора и едва не повърна собствените си черва, но неприятният мирис наоколо не преставаше да се разнася.

Теоретично погледнато, кучето не можеше да се измъкне, за да го преследва, но спектакълът, в който бе станал участник, му отне желанието да продължи да претърсва жилищата. Той се върна в своето и не го напусна през целия остатък от деня.

* * *

Прекарването на нощта предполагаше истинско изтезание. Вторичните ефекти на взетите лекарства не бяха никак приятни – предизвикваха напъни за повръщане, коремни болки и главозамайване. Непрекъснато ходеше до тоалетната и обратно. Повече паника предизвикваше синдромът на въздържане, който макар и овладян, започваше да се пробужда. Проявяваше се като чувство на безпокойство, подобно на разпространен по тялото му сърбеж. Поне да можеше да намери един портал в Мрежата, за да включи нервотрансмитерите си, но реалността беше жестока.

Някъде към обед, най-сетне способността му да мисли ясно се появи. След като се нахрани и изпи чаша сок, по-скоро по задължение, реши да състави план за действие. Итуриага се опита да бъде оптимист. Без съмнение, повредата в Мрежата и аномалната ситуация са били забелязани и на други планети, на които връзката с Ламарк е била прекъсната. Бе въпрос на време да се изпрати спасителна мисия и сигурно трябваше да изчака бързото ѝ пристигане.

Любопитството му надделя над страха да остане сам за по-дълго време. Централният корпус на сградата не би могъл да му предложи нещо по-различно от нова уплаха. Къде да търси, тогава? Той започна да масажира слепоочията си и това донякъде му помогна да се съсредоточи.

Освен голямата сграда, в която се намираще, градът се състоеше от блокове с по-скромни жилища и еднофамилни къщи, в които живееха

по-заможните му граждани. Малкото на брой фабрики и други предприятия се намираха на няколко километра от градския център. Но накъде да се отправи? Трябваше да намери някаква карта.

„А космодрумът? – мина през главата му внезапна мисъл.“

Той се поздрави за мисълта, която му бе дошла наум. Ако и там нямаше връзка с външния свят, едва ли бил да я намери на друго място. Може би дори щеше да намери някой оперативен квантов комуникатор в действие.

Итуриага никога досега не бе крал превозно средство, но сега не вярваше, че това действие ще заинтригува умрелите му собственици. Както и подозираше, автоматичното заключване на возилото беше деактивирано, тъй като кодовият му достъп се съхраняваше в Мрежата. Въпреки че функционирането на повечето апарати също зависеше от нея, някои от тях притежаваха и автономно действие. Поради собствен каприз, той избра луксозно БМВ на въздушна възглавница и може би за пръв и последен път в живота си можеше да си позволи такъв лукс. Настанявайки се в него се запита кой би могъл да бъде собственикът му. След като се увери, че возилото притежава достатъчно гориво, той включи бордовия компютър на автоматичен режим и зададе крайното местоназначение. Плавно като по коприна, машината се издигна от терена и се насочи към неговата цел.

Итуриага не успя да се наслади на пътуването. Мъчителното чувство, което го подтикваше да се включи в мрежата не го напускаше и то започна да предизвиква ускоряване на сърдечния му пулс, от което определено го хващаше страх. След няколко минути той различи в далечината контролната кула на летището. Паркингът му се оказа полупразен, така че не съществуваха проблеми с оставянето на колата. Итуриага се затича към контролната кула с предчувствието, че накрая ще има успех да намери някого, но когато се озова на пистата, сърцето му се оказа в петите.

Повредата в мрежата бе сграбчила голям групов транспорт в момента на приземяване и корабите се бяха стоварили върху бетона като камъни. Разрушенията бяха огромни, в обсега на полезрението му не бе останало нищо непокътнато, освен някаква машина за поддръжка, паркирана в хангара си. Гледката пред очите му не унищожи проклетото желание да продължи разследването си и той потърси контролната зала.

В бързината, едва не се прости с едното си око. На някого му бе хрумнало да се обеси на парапета на горната площадка и обкованите му с метал обувки се мотаеха на около метър и седемдесет над пода.

Трупът се поклащаше като махало над входната врата, препречвайки пътя за влизане. Итуриага трескаво започна да търси терминал за връзка, който все още функционира, но без да иска погледът му се насочваше към обесения и хипнотизиращото поклащане на мъртвото му тяло. Обзе го някакъв ирационален страх – че сякаш в мъртвешко бледното лице на самоубиеца все още има живот и той го гледа с кръвясалите си очи. Беше нелогично, но той усети, че е на косъм от истерична атака или халюциниране, ако дотогава не получише инфаркт. Беше неспособен да съсредоточи вниманието си и трябваше да прочете многократно надписите по табелките, за да разбере смисъла им. А с всеки изминал момент, нуждата да избяга от това място нарастваше.

Накрая съвсем случайно узна, че може да отклони информационен видеофонен поток от контролната зала в собственото си жилище. И нещо повече, от там би могъл да контролира много от функциите на кулата. Отначало не знаеше, че е изпълнимо, но покойникът бе разполагал с изключителен код за достъп преди да се самоубие и не се бе обезпокоил да затвори достъпа до режима на работа. Без съмнение, той е бил една от важните клечки на Ламарк.

След като успя да направи настройката, Итуриага се затича навън. Би се заклел, че обесеният все още се задъхваше слабо и сякаш конвулсивно отваряше и затваряше ръцете си. И въпреки че беше халюцинация, гашите му се бяха разтреперили. За щастие БМВ-то все още функционираше отлично. Той нагласи настройките на автоматичен пилот за връщане в отправния пункт и напълно измъчен се отпусна в креслото на водача.

* * *

За Итуриага присъединяването му към контролния център от собственото му жилище беше много удобно – нямаше нужда да плаща и липсваха всякакви ограничения, въпреки че не се намираше в условия, които биха му позволили да се наслади на такава власт. И той безразсъдно се впусна в сърфиране между менютата, за да открие, че каналите също са умрели и само тук-таме се появяваше статичната холографска усмивка на някое изкуствено създадено лице, което бе няма. Итуриага непрекъснато се запитваше „Защо не са изпратили спасителна експедиция? Толкова ли е голяма повредата в Мрежата?“ Откритото от него го ужасяваше.

Часовете минаваха бавно. Тъпотата, която го бе обхванала беше толкова голяма, че когато по случайност напипа един оперативен

приемник, бе почти неспособен да реагира. Накрая успя да се съсредоточи донякъде и почти оглупял се втренчи в екрана, опитвайки се да асимилира появилата се холограма, която отговаряше на истински намръщено женско лице, предадено без никаква симулация. Съзнавайки, че нечистоплътният му вид едва ли би създал добро впечатление, провери изборния номер. Отговаряше на Главното бюро за съобщения на планетата Ултерия. Най-сетне бе успял да се свърже с официален център, ура! И той без да поиска разрешение, разказа със запъване всичко, което се беше случило на Ламарк през последните дни. Беше така увлечен в бързия си говор, че не се съобрази с липсата на интерес, изписан по лицето на събеседничката му. Когато завърши историята си и попита кога ще пристигне помощ, тя го прекъсна безпardonно:

– Никой няма да дойде, за да ви помогне, господине.

Тонът на гласа ѝ издаваше безкрайна умора. Итуриага остана с отворена уста, като при тези анимационни персонажи, които прескачат някакъв трап и остават увиснали във въздуха няколко секунди, преди да се сетят, че трябва да изпълнят закона на гравитацията.

– Никой ли?

Жената му показа няколко изгледа с изражение на досада, сякаш напоследък го бе правила непрекъснато и обясни:

– Преди няколко дни в системата на Ригел нахлу флота от кораби с непозната конструкция, вероятно чуждоземна, която атакува най-населените планети. Бяха убити милиони хора. Бомбардировките бяха извършени без предупреждение, след това продължиха в други системи. Пристигаха, изравняваха всичко с повърхността на земята и си отиваха. Никога не правеха никакъв опит за свързване с нас.

– Кораби на извънземни ли? Милиони жертви?!

Разбира се, нещастieto беше голямо, но Итуриага единствено бе загрижен за себе си.

– Разбирам, че има по-спешни случаи от нашия, но тук също претърпахме загуби. Как считате, все пак кога някога ще пристигне помощ?

Жената се усмихна с нежелание.

– Трябва да ви информирам за още една малка подробност, господине. Извънземните или каквито там бяха манипулирали пространственото времева мрежа или с други думи бяха превърнали хиперпространството в смъртен капан. Сега е невъзможно да пътуваме със скорости повисока от светлинната. Повтарям, невъзможно е. Който и да се опита, ще попадне в ядрото на звезда или ще бъде изяден от някой квазар. Разбирате ли? Целият човешки опознат свят отиде по дяволите.

Мозъкът на Итуриага отказваше да го възприеме. Ударът беше смазващ. Жената забеляза крайното му изумление, което изглежда възбуди състраданието ѝ и се опита да бъде по-вежлива.

– Зная, че случилото се с вас е курвенска работа, но на Ултерия беше още по-лошо. Нашият свят не беше тераформиран и за да оцелеем зависехме от външни доставки. Сега, когато хиперпространствените кораби са безполезни, а ние отстоим на няколко светлинни години от най-близката обитаема система, може да се считаме за умрели. С резервите, които притежаваме, няма да изкараме дълго, ако преди това самата планета не ни ликвидира. Вие поне притежавате чист въздух и култивирана почва, ние не се радваме на нещо подобно. Когато преброявахме загубите си, проверихме дали в останалите на космодрума товарни кораби има достатъчно криогенни капсули. Ще изпаднем в хибернация и... В най-добрият случай, може би някой ще пристигне след месеци и ще може да ни спаси. Или ще си останем като вкусно замразено месо, предназначено за извънземните. Но най-вероятно никога няма да се събудим – въздъхна тя. – Аз имах семейство, знаете ли? Големият ми син беше много доволен, защото го бяха приели в Академията за пилоти... – изгуби самоконтрол жената и сякаш се разчупи, показвайки наранената си, останала без надежда душа. – Какво нещастие! – избърса тя сълзите си с ръкава на униформата си. – Всичко отиде по дяволите – въздъхна и преръсна връзката.

– Не, моля ви! Не ме оставяйте сам!! Кажете ми как да вляза в Мрежата! Умирам за тази необходимост!!

Итуриага се наведе над клавиатурата и започна като смахнат да претърсва всички менюта, но не можа да намери никого.

* * *

Бяха изминали три нощи.

Това, което бе останало от Дамасо Итуриага се замъкна в банята и освежи лицето си с вода. След това той се върна към леглото си, стовари се върху него и се сви на кълбо, но главоболието му не отслабваше.

Краят на света, Апокалипсисът. В минути на просветление си даваше сметка за степента на катастрофата. За да се поддържа, целият опознат свят – от Корпорацията до периферните държави – зависеше от придвижването със скорости, по-бързи от светлината. Без тях се уподобяваше на обезкръвено тяло.

Катастрофата засягаше не само хиперпространствените кораби. Като мярка за сигурност, главните изкуствени интелекти и базите данни

също се съхраняваха в хиперпространствени контейнери. Милиони постижения на човешката мисъл се бяха изпарили. За оцелелите единственото валидно указание беше всеки да се спасява както може. Може би някъде бе останал някой оперативен квантов комуникатор, който функционираше на различен физически принцип. Такъв тип устройства за свързка позволяваха мигновеното излъчване на информация в пространството, но не бяха в състояние да пренасят храна или лекарства за по-отдалечените населени светове. С по-голям късмет, на някоя планета би могло да се запази такъв вид устройство, но жената, с която се беше свързал, бе дефинирала случилото се съвсем точно: всичко беше отишло по дяволите.

Вече нямаше програмирани сънища, нито виртуални светове. Мрежата просто не съществуваше. А това означаваше, че на Итуриага не бе останало нищо, нито пък имаше къде да отиде. Синдромът на въздържане бе непоносим – сякаш хиляди насекоми гризяха плътта му. Само липсата на смелост му пречеше да се самоубие и завинаги да свърши със себе си.

Потънал в леглото си, той започна да събира аргументи, които да му позволят да живее в околната среда. Нямаше бъдеще. В случай, че не полудееше от самотност, нямаше начин да разбере кога ще се свършат хранителните му припаси. Може би гишетото щеше да го захранва със синтетични протеини още десетина години, но можеше да престане да функционира още утре. Освен това беше обкръжен от умрели. Но труповете все пак някога ще престават да се разлагат, не е ли така? Кучетата не могат да ги изядат всичките. Ала Итуриага сякаш все още усещаше зловонието, макар че по-вероятно то се намираще в собственото му въображение.

На разсъмване той реши да се раздели с живота си, не си заслужаваше да продължава да страда. Порови се из аптекката, докато намери необходимото за тази цел – сместа от алкохол и успокоителни бързо щеше да свърши с него. Беше го страх от смъртта, най-вече от мисълта, че може да бъде болезнена, но предполагаше, че избрания начин щеше да го пренесе в другия свят в заспало състояние. При всички случаи щеше да бъде по-добре, отколкото да остане жив в адската действителност наоколо. От друга страна бе оцелял в девствен свят като Ламарк. Но работата беше, че Итуриага бе прекалено зависим от компютрите. Защо да продължава да живее в такъв безрадостен реален свят? Освен това, вече за никого нямаше значение дали ще умре. Животът му щеше да свърши със същата незначимост, с която беше преминал. Без съмнение,

забравата бе нещо сладко. Преди да погълне таблетките, той хвърли последен поглед към екрана на видеофона.

Нещо се движеше.

* * *

Струваше му доста усилие да разбере какво става. Командването на центъра за контрол от собственото му жилище разполагаше с голяма гама от възможности. Между тях беше и управлението на система от наблюдателни камери, някога създадена, за да предотвратява саботажки по време на процеса на тераформиране. След това противно на прогнозите, тя беше останала да функционира. Сигурно я беше активирал по времето, когато като луд търсеше връзки по клавиатурата, много преди да се признае за победен.

Остатъците от любопитството му го подтикнаха да продължи да гледа. Образът бе разфокусиран и той нагласи настройките му. Според появилият се надпис, наблюдаваше един от коридорите към входа на училището. Сърцето му внезапно прескочи и той избра друго меню, за да смени камерата.

Аулата бе пълна с народ.

Итуриага се вкамени, неспособен да асимилира видяното от очите му. Накрая го разбра. Бялата седмица беше свършила и децата се завръщаха на училище. Ситуацията изглеждаше абсурдна, напълно нереална. Как след всичко, което се беше случило, как те толкова спокойно заемах местата си?

Ако помислеше по-хладнокръвно, в това сигурно имаше логика. По-голямата част от учениците му бяха деца на политически бежанци, а за да се предотвратят културните шокове и да се улесни тяхната адаптация, за тях бе изградено малко селище, което се намиреше на няколко километра от града. Докато той се беше тормозил да търси достъп до Мрежата и се бе самосъжалявал, беше забравил напълно този факт. Може би подсъзнанието му бе по-разумно и той внезапно се сети: тези толкова примитивни хора не знаеха нищо нито за комуникаторите, нито за връзките с Мрежата. Лишени от постиженията на високите технологии, те живееха по свой начин в идиличното си село и малко по малко привикваха към новата форма на живот. Никога не се бяха включвали в Мрежата и катастрофата не ги бе засегнала.

Итуриага се зае с внимателното изследване на екрана, независимо, че вече усещаше замайване. Там не присъстваха само деца, някои от тях бяха придружени от майките си и малобройните им бащи. лицата на

възрастните бяха със сериозно изражение и те се опитваха да прикрият снизхождението си към техните синове и дъщери. По-големите ученици от своя страна се опитваха да контролират поведението на по-малките, призовавайки ги към забележителен ред и дисциплина. Той забеляза три или четири деца на техници, с които по-рано имаше доста проблеми. Те бяха изгубили родителите си и изглеждаха доста ужасени, може би изобщо не разбираха какво се беше случило. По-рано същите тези се бяха надсмивали над бежанците, осъждайки ги присмехулно като недодялани. А сега техните другарчета не показваха чувство на ненавист и се опитваха да ги успокоят.

Итуриага се свлече на креслото, и последните му илюзии се бяха изпарили. По едно време си бе въобразил, че е пристигнала очакваната помощ, но сега бъдещето на онези бедни дяволи му изглеждаше по-черно от неговото собствено. Бежанците бяха оцелели, ала на Ламарк надеждата за преживяването им за по-дълъг срок се свеждаше до нула. Те не знаеха как да се обслужват с машините за приготвяне на храна, а ако се заемеха с обработване на полето, откъде щяха да вземат семена, инструменти и торове? Може би щяха да намерят нещо в подземните складове, но той се съмняваше, че тези технологично неграмотни индивиди щяха да се оправят с намереното. Дните им бяха преброени. Макар че познаваха земеделието и основната техника, която се използваше в него, наскоро терафирмираната планета едва ли щеше да им послужи за тази цел. На нея всичко зависеше от компютърни комплекси, база данни, криогенни контейнери с ДНК и така нататък...

Итуриага изпъшка от болката, която се разхождаше из собствените му вътрешности. Не трябваше повече да отлага изпълнението на замисленото. Единственото му желание беше да почива в мир, но преди да го изпълни, включи за последен път звука на видеофона, желаше още един път да чуе човешки звуци. Това щеше да подпомогне пътуването му към отвъдното и вече нямаше да се чувства толкова самотен.

– Не се безпокойте! – каза едно момиче. – Учителят ще дойде и ще ни каже какво трябва да направим.

– А ако не пристигне? – отвърна по-малкото ѝ братче.

– Ще дойде.

Лицето на момичето отразяваше пълно убеждение и Итуриага без да иска заплака, като че ли присъстваше на някакъв кафкиански спектакъл. Бедните обречени! Светът колапсираше, но те продължаваха както си знаят. Бе патетично, тягостно и болезнено. Беше...

Той погледна таблетките, които държеше в ръката си.

Те бяха неговите ученици.

Сълзите на Дамасо Итуриага неудържимо рукнаха.

* * *

– Сигурна ли си, че ще дойде?

– Да, човече, дявол да го вземе!

– А ако му се е случило нещо или си е отишъл?

– Как се осмеляваш да го кажеш? Какво си въобразяваш?! Става дума за нашия учител!

Момчето го изгледа с упрек и момчето предпочете да престане с въпросите и да млъкне. При все това времето минаваше и нервността се разпространяваше наоколо, защото, макар че дисциплината все още се поддържаше. Възрастните, които се бяха разположили в дъното на залата, започнаха да шушукат помежду си, питайки се дали трябва да прибягнат към помощта на някого и дали идеята е добра, макар да не съществуваха повече други възможности.

Те бяха разбрали, че нещо върви зле, тъй като предишния ден училищния автобус не бе пристигнал. Същият следобед при тях бяха дошли децата на техниците, които бяха изпаднали в истерия и бяха умрели от жажда по пътя. След като се успокоиха, те разказаха за гнусотата, която беше обхванала града. Старият ужас отново възкръсна. Нима отново имаше война? Дали се правеха етнически прочиствания? Но в разказаното от обърканите сираци имаше нещо странно, което насочваше към друга причина.

Хората започнаха да обсъждат какво да направят, но проблемът бе решен от собствените им синове и дъщери. Те упорито твърдяха, че учителят без съмнение знае как да ги посъветва и вярата им в него беше толкова голяма, че успяха да убедят дори и най-упоритите. В края на краищата беше учител, нали така? Много от хората бяха прекарвали нощта опитвайки се да открият как функционират камионите с електрическо задвижване, които бяха предназначени за обществена работа и се намираха в огромен гараж. В техния роден свят бяха извършили редица паметни преселения с различни превозни средства и трактори, така че не им струваше много усилия да дешифрират функциите на простите команди за управление.

На разсъмване всички бяха тръгнали, образувайки конвой, който им навяваше твърде лоши спомени. След като бяха пристигнали в града и бяха забелязали трупове, децата им неспокойно бяха започнали да задават въпроси.

– Дали тук не са били гамешитите?

– На тази планета няма гамешити, скъпи. Те останаха някъде много надалеч – отговаряха възрастните.

След това без много шум децата се бяха построили пред училището и после влезли в аулата, където се чувстваха непринудено.

Мина известно време. За да забавляват по-малките, по-големите им братчета импровизираха хор и започнаха да пеят песни, придружени от пляскане с ръце. Възрастните се вълнуваха по местата си и разменяха многозначителни погледи. До обед оставаше съвсем малко време, но все още учителят не пристигаше.

Но ето че вратата на аулата се отвори, а децата млъкнаха и станаха прави.

* * *

Казано честно Дамасо Итуриага вътрешно се бе превърнал в човешка дрипа. За да се държи на краката си, той беше изгълтал препоръчителната доза стимуланти и въпреки че беше прибавил и шепа ендорфини, усещаше болки в цялото тяло. Самият той не можеше да си обясни как бе стигнал до училището. Усещаше краката си като гумени и при всяка крачка в тях сякаш се забиваха ножове, но накрая беше стигнал дотам. Беше крачил бавно, съвсем изправен, премервайки всяко свое движение, за да запазва равновесие. Итуриага се изкачи на подиума с възможното най-голямо внимание, на което бе способен, сякаш стъпваше по яйца. После със замъглен поглед огледа учениците си.

Той се беше привел в приличен вид и бе облякъл чисто облекло, защото искаше да произведе добро впечатление. Стремеше се усмивката му да излъчва доверие и в никакъв случай да не е прекалено намръщена. В момента го наблюдаваха повече от сто лица.

„Дръж се, човече. Поне за първи път в живота си направи нещо достойно – помисли Итуриага.“

Още от пристигането си на Ламарк, той се ръководеше от стария образователен принцип на родната му планета: „всяка буква с бой се вмъква“, който осигуряваше и силното му учителско присъствие, но сега разбра, че дълбоко е грешил. Беше обърнал понятията „страх“ и „уважение“, а за тях образът на учителя все още представляваше нещо хубаво. В техния свят и в други подобни на него, безбройна армия от преподаватели се заемаха да облагородяват малките същества, като им помагаша до израснат, предавайки знанията си от едно поколение на друго и същевременно запазвайки етническата им самоличност, а усилията им

можеха да се сравнят с малък пламък, който се съпротивляваше да не угасне. неговите ученици се бяха опитали да го потърсят, давайки му да разбере, че е член на малко общество, натоварено с една от малките благородни задачи предприети от човечеството. След като ги видя, че го чакат, бе изпитал чувство на срам. не можеше да предаде този завет, нито това, което той означаваше. Нито бе в състояние да ги захвърли, макар че доскоро тази идея му се струваше доста привлекателна.

Итуриага знаеше, че трябва да говори, но чувстваше гърлото си като остъргано. Дори преглъщането на слюнката му създаваше затруднение.

– Здравейте всички!. Аз... – въздъхна дълбоко няколко пъти, но успя да продължи: – сигурно сте си дали сметка, за бедствието, което ни сполетя. Твърде е възможно, че освен нас никой друг не е останал жив на Ламарк. Мрежата не съществува, ние сме сами.

То спря за малко, за да могат всички да си поемат дъх от лошата новина, но със всеки изминал момент се чувстваше все по-замаян. Ендорфините и стимулантите бяха склучили в тялото му лош съюз.

– Извинете ме, но не се чувствам много добре. Ще седна.

Докато се опитваше да събере сили за пред своите ученици, възрастните веднага си дадоха сметка за бедата, която го беше сполетяла. Някакъв здрав мъж скочи от мястото си, излезе на подиума и буквално го пренесе на ръце до най-близкото кресло. Итуриага му бе благодарен от цялото си сърце. Едно от децата му предложи малка пластмасова бутилка с вода и той мъчително отпи няколко глътки, после каза:

– Ще трябва да променя схемата на преподаването. Лекциите по градоустройство засега отпадат и ще ги заменим с по-трудни. С помощта на вашите родители, ще се опитам да ви обуча как да се оцелява.

Никой не изпусна и дума от казаното. Момичето, което беше така убедено в неговото идване изпращаше с наслада победни погледи към невярващите. Наблюдавайки поведението ѝ, Итуриага не можа да сдържи усмивката си, изведнъж усети вътрешен спазъм, който го принуди да сгъне тялото си. След това стисна зъби, подпря се на масата пред него и успя да се изправи. Лицето му придоби восьчен цвят.

– Все още... все още ни остават резерви, за да издържим един сезон, но трябва да се опитаме да натрупаме други трайни хранителни продукти. Освен това разполагаме с компютър, който не е включен към Мрежата и ще трябва да използваме данните му напълно. Няма да забравим и хартиените книги, които се отпечатаха за училището, а в тях също ще намерим необходимата информация: за земеделие, медицина,

биология... – прекъсна той, защото болките прииждаше на вълни във вътрешностите му – все по-често и по-силни, но се напегна да продължи: – Ще потърсим и складове с инструменти, после ще се заемем с обработване на земята. Ще преодолеем трудностите, обещавам ви го. Вие също знаете много полезни неща, а аз ще ви покажа как да използвате материала, оставен от тераформистите – спря да говори, защото усети, че въздухът не му достига, но успя да довърши: – Но ще започнем от утре. Нека сега някой да ме заведе до жилището ми, моля. И не ме оставяйте сам.

Итуриага затвори очи, след това дочу нечий стъпки по подиума и после две здрави ръце го обхванаха. Той се смъкна в тях като в спасителен пояс, съжалявайки, че не е успял да спази нужното приличие до приключването на часа. Какво ли щяха да си помислят за него като учител?

3851 година

– Нека да ти наглася по-добре възглавницата, Дамасо. Гледай, отвори прозореца, за да те грее слънце. Какъв хубав ден е навън, не е ли така?

Итуриага повдигна ръка в знак на благодарност. Макар че Ольга се опитваше да изглежда радостна, той знаеше, че умира. Въпреки че сестрите не си бяха дали сметка, бе подочул някои техни разговори.

Денят наистина беше чудесен. Топлината на слънчевите лъчи бе приятна, също като мирисът, който се донасяше от полето. Наближаваше времето на жътвата. Кога ли бяха насрочили празника? Всъщност вече му беше все едно. Едва ли щеше да види следващото утро.

По-късно при него пристигна друга сестра, която замести Ольга. Дали беше Таня или Ева? Бе Таня, без съмнение. Чертите ѝ прекалено ясно му напомняха за майка ѝ.

Спомените възникваха безпорядъчно в съзнанието му. „Намираш се в последния си час. Накрая ще се окаже вярно, че преди да умреш, всичко преживяно преминава като на лента.“ И той се остави на тях.

Колко лошо бяха преминали първите дни на кризата и как издържа на усърдието на тогавашните гледачки, които бяха баби на сегашните. И как не пожела да изостави професията си, защото останалите се нуждаеха от чувството да бъдат направлявани.

Тогава макар и повален на леглото, бе успял да даде указания в

моменти на просветление. Най спешното бе да се заемат с труповете, които бяха над 4500. За щастие, бежанците бяха добре запознати с такъв тип работа на родните им планети и проявиха забележителна инициатива.

Успоредно с тази дейност, Итуриага организира децата в групи за търсене на оживели кучета, които бяха подпомогнати от въоръжени възрастни. Освен това бяха прочесани всички възможни жилищни райони на Ламарк, в които можеше да се открият остатъци от човешко присъствие. Откриха малък брой оживели, но повечето от тях бяха полудели или изпаднали в кататонично състояние. Тези нещастници трябваше да бъдат затворени и хранени, макар че не преживяха много време.

Когато се беше надигнал от леглото, той се бе заел да инвентаризира ресурсите, с които разполагаха. Никога не поговори с останалите за причината, породила колапса на цивилизацията, не желаше да ги тревожи с възможността за възможна бомбардировка на извънземните. За техен собствен късмет, място като Ламарк щеше да остане не предупреждено за подобна опасност. Такова нищожно количество от хора едва ли щеше да стане обект на военно внимание.

Нещата не бяха толкова зле, колкото му изглеждаше в началото, тъй като планетата бе предназначена за скорошна бърза колонизация и на нея бяха получени извънредно много доставки. Намериха складове, които съдържах истински съкровища: инструменти и сечива, криогенни банки със зародишна плазма, различни химически продукти... Разполагаха с достатъчно време и резерви, които им позволяваха да бъдат напълно независими, много преди всички системи да се повредят поради връзката им с Мрежата. През първите месеци, храната им беше много вкусна и поради огромните количества, които се поглъщаха, готвачите се принудиха да въведат задължителна диета, базирана на дериватите на соевите продукти, но това не пречеше на хората да понасят всякакви други несгоди и да проявяват извънредна работливост. Итуриага също трябваше да привикне към новите условия, нямаше друг избор.

Той не изостави образованието на своите питомци, включително включи в училището и часове за възрастни. Не отстъпи пред изучаването на история, за да се разберат грешките на техните предшественици, които никога да не се повтарят. Итуриага си даваше сметка за огромната отговорност, която се бе стоварила върху плещите му: да бъде основател на ново общество, базирано на достойни принципи. Децата бяха възприели от възрастните прекалено много предразсъдъци, а той трябваше да спре този процес, за да издигне нивото им и се стараше да го

постигне. Мъжете реагираха донякъде остро на идеите му, тъй като произлизаха от общество с патриархални принципи, но когато срещаше прекален отпор, той обявяваше гладна стачка. Заплахите им го плашеха, но продължаваше да се държи твърдо и да настоява на своето. По-голямата част от жените и децата застанаха на негова страна, накрая успя да победи. С годините недоволните е превърнаха в стари мърморковци, а новите поколения постепенно напълно ги заместиха. Младата изучена генерация беше образована в принципите н солидарност, равноправие и работа в екип. Въпреки че Ламарк беше точка, изгубена в безкрайността на вселената, Итуриага се чувстваше горд от направеното от него. Дължеше го на толкова поколения учители, които се бяха борили за същото.

Той възкресяваше в паметта си добри и лоши моменти от живота му в общността. Смърт на обичани същества, сватби, нещастни случаи, болести, трагедии и вицове... Или когато успяха да възкресят зародишите на кокошки, взети от ембрионалната банка и ги отгледаха, а после един ден в чинията му се оказаха печени пилешки гърдички. Тогава едва преодоля чувството на погнуса, защото беше виждал животинката да тича радостно и на свобода, а трябваше да я изяде и се чувстваше като канибал, освен това дори знаеше и името ѝ – Бланка. Дотогава храната пристигаше пакетирана от машините и му се струваше невероятно да се приспособи към новите условия.

Междувременно общността нарастваше. Отделно от земеделците и градинарите, Итуриага отделяше много време в търсене на знания от книги и все още непроучени база данни. Опитваше се да създаде лекари, архитекти и биолози. Не можеше вечно да се разчита на машините, които един ден щяха да се повредят. В действителност като че ли повече от наученото от него, беше от учениците му. Те си помагаша един на друг в новите професии, без да си дават сметка за това, а той се ограничаваше в създаването на апломб за непрекъснат интерес, насочен към развиване на собствените им способности. В края на краищата в това се състоеше тайната на обучението. Също така се старееше да работи отлично, за да посее семето на любопитство в умствената им инквизиция. Благодарение на това, младите хора биха могли да издърпат напред малкото си общество.

Още преди катастрофата би му харесало да разполага с надеждата за живот на всеки гражданин, но не можеше да изисква толкова много. Лекарите и медицинските сестри бяха направили за него всичко, което им беше по възможностите, но нямаше да стигне до сто годишна възраст и не се чувстваше тъжен от този факт. Интересуваше го само едно:

Ламарк беше станал независим и екологически стабилен. Неговите хора имаха бъдеще и беше свършил задачата си.

Стори му се, че небето се покрива с облаци, отново силно му се доспа. Може би беше дошъл краят му или все още не? Таня (или беше Ева) разтърсваше раменете му, произнасяйки многократно името му, а той през сълзи смътно различаваше лицето ѝ, преди да затвори очи.

В съзнанието му се появи една последна мисъл. Накрая беше разбрал истинския смисъл на живота, който сега му изглеждаше твърде прост – да не умреш самотен и някой да те оплаче, когато си отидеш. В неговия случай, трябваше да бъде доволен.

Дамасо Итуриага потъна за последен път в умиротворен сън.

4526 година

Товарният корпоративен кораб „Циолковски“ изскочи в нормалното пространство, обвит в тахионно сияние и след няколко секунди се раздели на няколко компонента. След това хиперпространствените им двигатели ги върнаха в хиперпространството, за да се скрийт на безопасно място в случай на евентуална атака от чужди деструктори, които се скитаха в системата. След като уредите им потвърдиха липсата на бронирани имперски единици в близкото околno пространство, корабите се насочиха към единствената планета с екосфера. Бордовите компютри изследваха данни за атмосферните ѝ течения и установиха мястото, в което да се спуснат оръжия, които в случай на нужда щяха да превърнат повърхността ѝ в стерилно кълбо. След предприемането на тези рутинни мерки се пристъпи към обичайните изследвания.

Потокут от данни нарастваше. Командуваващият свика съвет, за да обсъдят плана за действие. Всички останали бяха включили корабните екрани за връзка и следяха заседанието с голям интерес.

– Атмосферата на планетата е с 20% кислородно съдържание и недокоснат озонов слой – докладва първия заместник. – Низко ниво на газове, предизвикващи парников ефект, между тях няма високи емисии на въглероден анхидрит. Планетата има добър външен вид.

– Девствен свят – отбеляза един младши-лейтенант. – Наистина има добър външен вид.

– На нощната страна не се забелязват светлини. Или са се върнали към каменната епоха, или по случайност селищата им са разпръснати в малка географска зона, която сега се намира в осветената част. От това

разстояние, единствените признаци на човешка дейност са излъчваните радиовълни. Уловихме класическа музика и разговори без особено значение. Употребяваната интерлингва показва много особености и отвратителен акцент. Без съмнение, след катастрофата жителите са прекарвали години на дълга изолация – направи заключения втория заместник.

Военните по корабите се оживиха.

– Нека да видим дали накрая си имаме работа с горе-долу нормална планета – изказа предположение някой от присъстващите.

– Дано да не излезе като предишната посетена – Галадриел – наме-си се втория заместник. – С онези противни царевични сладкиши и гадинки, които обитаваха всяко място: кучеподобни, птици на Хакмол и така нататък...

– Поне притежаваха необходимите условия, за да се включат в Корпорацията. Нивото на цивилизацията им беше достатъчно високо. Доста за учудване при девствени гандулфи, но наистина високо. Не като другите, които открихме.

Настъпи тишина. Сега, когато корпорацията разполагаше с хиперпространствени двигатели, търсенето и изследването на останали изолирани светове след катастрофата се смяташе за приоритетно. През дългото си спасително пътешествие с „Циолковски“, командувачият за съжаление беше отправял много малко задоволителни доклади. Светове като Галадриел изглеждаха като рядко изключение. За по-нормално се считаше намирането на мъртви планети и такива с напълно регресирало социално общество. Независимо от военните, закалени погранични войни, някои от членовете на екипажите все още сънуваха кошмари, вследствие на видяното на някои места. Оттук идваше и въодушевлението им – от възможността да видят един непогубен свят.

Роботизираните сонди нахлуха в атмосферата на Ламарк. Малки и неоткриваеми, те започнаха да изпращат изображения с висока резолюция. Военните напрегнато наблюдаваха най-големият от градовете, който беше открит. Сградите му изглеждаха поддържани. Уличния транспорт не бе много интензивен и предимно се състоеше от велосипеди и превозни средства с електрическа тяга. Хората изглеждаха със здрав външен вид и бяха увлечени в ежедневните си задължения.

Сондите се концентрираха около голяма сграда, чиято планировка напомняше на морска звезда. Пред нея се намираше широк площад. В центърът му, обграден от цветни лехи стоеше статуя. Представляваше група деца, наобиколили седнал на скамейка старец, който сочеше нещо в страниците на книга разположена в скута му. Надписът върху

пиедестала беше ерозирал и покрит с лишеи. Твърде трудно можеше да се разчете част от надписа, АРИАГА или нещо подобно, приличаше на име.

– Кой ли е бил прототипа на статуята? – попита втория помощник.

– Нямам ни най-малка идея – отвърна командващият – Някой местен войн, някой кмет, кой ли знае? Предполагам, че вече можем да се приземяваме. Добре госпожи и господа, можем да пристъпим към установяване на контакт.

Всички бяха съгласни.

КРАЙ

© Едуардо Гайего
© Гийем Санчес
© Христо Пошаков, превод от испански

Eduardo Gallego, Guillem Sanchez

Източник: Библиотеката на Александър Минковски

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/206>]